

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pinteken Februárius 17-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Jerusalem.

A' Svétziai volt Király' ilyen Hirdetést intézett Basileából az utazásnak kedvellőihez: —

„Mi ezennel közönségessé teszszük, hogy az Ottomanniai Porta nekünk megengedte, hogy a' Szent Várost meglátogathassuk. Tett fogadásunknak egygyike bételyesedett. Ifjú korunktól fogva e' volt leghevesebb ohajtásunk, még akkor, mikor femmi módot nem láttunk bételyesíthetésére. Bizonyos előre való érzés adta tudunkra, hogy az isteni gondviselés minket arra határozott, hogy valaha ezt a' vándorlást munkába vegyük. —

Jerusalem felé intézven lépéseinket, érdeemesnek tartanok magunkat örökös pirongságra, azért, ha a' közönséget nem tudósítánók a' felől, hogy mi ezt a' szent várost meg akarjuk látogatni, mivel hogy reménljük, hogy Szent Vallásunknak sorsosaitol, a' mi atyánkfiaitol, magunkat oda elkísértetni fogjuk szemlélni. Azoknak, a' kik magokat olly czélzással össze tsatólni akarják, hogy ezt az utat munkába vegyük, az itt következő feltételeket projektáljuk. Mi az Európai nemzetek közzül 10 atyafiakat hívunk meg, hogy mioket Jerusalembe elkísérjenek: úgymint, egy Anglust, egy Dánust, egy Spanyolt, egy Frantziát, egy Holsatziait

egy Magyar, egy Hollandust, egy Olaszt, egy Oroszt, és egy Helvétust. —

1) Mindenik bizonyoságot tartozik hozni attól az Ekklesiái megyétől vagy Consistoriumtól, melyhez tartozik, a' felől, hogy az ő czélzásai tiszták. —

2) Az öszszegyülekezés' pontja leszen Triest városa, 's az ott való megjelenésnek napja a' jövő Juniúsnak 24-dike. —

3) A' kik valamelly muzsikához értenek, ezeknek tessék elhozni muzsikai szerszámjokat, ha olyan, hogy hordozni lehet.

4) Mindeniknek legyen 4000, vagy legalább 2000, Augsburgi (Conventziós) forintja, az úti készületeknek megtételére 's egy közönséges kassának formálására. —

5) Mindenik hozhat magával egy inast, olly feltétel alatt, hogy az keresztény és jó erkölcsű ember legyen. —

6) Az atyafiak' ruhája fekete leszen, minden pompa vagy tékozlás nélkül. Szakkállaikat megnevelik, annak jeléül, hogy férfiúi eltökéllettséggel bírnak, 's ezt a' nevezetet, Fekete Atyafia'k, megtiszteltetésnek tartják. Egyéb eránt való öltözeteket, fegyvereiket, 's egyéb készületeiket a' mi illeti, ezek Triestben határozottnak meg végképpen, valamint szintén az ő Szent fogadástarteljek is. —

7) Inassaiknak ruházatja szürke és fekete legyen, a' melly hasonlóképpen Triestben fog meghatározatni.

8) A' Fekete Atyafiak' társaságába való felvétetetésnek utolsó napja legyen a' jövő Junius' 24-dike: ezen napnak eljöttével azonnal tudósíttatni fog a' közönség, a' felől, hogy teljes számmal vannak a' Fekete Atyafiak. —

9) A' kik a' társaságba beállanak, azt a' magok hazájabeli újságlevelekben, valamint szintén a' Ménus mellett lévő Frankofurtumiakban is közönségesse tétetik, 's azt egyszersmind irás által nekünk is tudunkra adják, a' Ménusi Frankofurtumi Német Újságnak írójához küldvén leveleiket. —

Igy történt Dasileában, Januariusnak 27-dik napján, a' kereszténységnek 1815-dik esztendejében.

Gustavus Adolphus
Holstein-Eutinai Hertzeg.

Bolasz Ország.

IV-dik Károly Emmanuel Szardiniai volt Király, ki a' Koronáról lemondván egy időtől fogva Romában lakik, hogy magát az ájtatosságnak egészszen neki adhassa, 's életét papi buzgokodások között végezhesse-el, Jan. 25-dik napján a' Quirinalison lévő Szent Antal Jesuita Rendjének Novitziusi házába béállott, a' hol a' régi időkben a' Gonzagek és Bellarminusok, ezek a' kegyesség és isteni tudomány' hérossai, magokat az ő világszerte esmérates evangéliumi tökéletességekre vittek volt.

Errössítik, hogy a' Nápolyi Király Joakim, a' Romában tartózkodó Spanyol Királyhoz IV-dik Károlyhoz folyamodott légyen, hogy a' közte és a' Szent Szék között felelevenült egyenetlenkedéseknek és gyűlölségnek elhárításában legyen munkás eszköz, és hogy ezen Király valósággal is szollott ezen tárgyra nézve a' Pápával. —

A' Párisi tudósítások pedig azt erőssítik a' Romában elterjedett hírek szerint,

hogy a' Szent Atya a' most ott Gróf St. Leu és Hertzeg Canino nevezetek alatt élő (Lajos és Lucian) Bonaparte testvéreket szándékszik Nápolyba küldeni, a' Joakim Királlyal támadott villongásoknak letsendesítésére.

Bizonyos, hogy egy időtől fogva a' Romai és Nápolyi újságlevelek mérgespena hadat folytatnak egymás ellen. — Pápa ő Szentsége a' maga Vico Státustitoknokja Kardinális Pacca által egy irást adott által a' Romában lévő Nápolyi Konzulnak, melyben e' keményen megintetik a' maga spionkodásaiért 's a' népnek felingerlésén való mesterkedéséért; megmondatt neki, hogy Pápa ő Szentsége ötet többé követségi személynek lenni nem esmeri, tehát ő tartsa magát ezen túl a' közönséges politizai törvényekhez, mint mások. Nem soká ezen történet után számos Nápolyi személyek, a' kik Romában tartózkodtak, mint gyanusok elfogattattak, 's az Engelsburgba zárattattak, de a' honnét közülök némelyek elszökvén Nápolyba visszamentek, a' hol a' történetnek előbeszélése által nagy megindulást okoztak. Ezen környulállások között történt a' Nápolyi Konzulon (Zaccarin) még ez a' méltatlanság is, hogy az ő hintója, melyben ő a' theatromba ment, 's a' melly ötet a' játék alatt azon helyen várta, a' hol a' több követségi személyeknek hintaikat szoktak állani, onnét a' Pápa' strázsai által elhajtattott.

A' Nápolyi Monitor ilyen tudósítást adott ki Januarius' 24-diken Romából: — „Mi itt olyan dolgoknak történetét várjuk, a' mellyek elkerülhetetleneknek lenni látszanak; melly halgatás uralkodik; egygyik rész sem akarja magát meghatározott módon közvilágotatni, pedig a' költsönös egymáshoz való irogatások szüntelenül folynak. Azonközben akár hogy végződjenek is el ezek a' villongások, 's ha mingyárt a' Pápát még egyszer ki

nyomná is a' szerentséltenség a' maga Státu-
saiból: így is megtéttve vannak már minden
intézetek, minden esetek el vannak nézve
előre, és ő Szentsége egészen eltökélte-
te magában, hogy ha szükséges lenne, még
egyszer kész lenne a' világot a' maga állha-
tatossága és feláldozása által bámulásra in-
dítani; minden Fő Pappaink így gondol-
koznak 's basouló indítattól lelkesítettnek;
a' Kardinálisok gyűlésében soha nem ural-
kodott nagyobb egygyesség mint most; a'
Pápa gyakorta tanátskozik velük egygyütt.

Eddig minden Hatalmasságok követse-
geiknek különös és mástól senkitől nem
függő postabivatala volt Romában. Ő
Szentsége jónak találta a' mostani időben
mind ezeket a' maga fő Postabivatalával
eggyesíteni: csak a' Frantzia postabivatal
maradt meg eddig való állapotjában.

Spanyol Ország.

Madridból, Jan. 20-dik napján:
— „A' Kastilliai fő Tanács, melyről azt
gondoljuk vala, hogy a' fennforgó politi-
kai fontos tárgyakkal foglalatkozik, a'
milyenek a' többek között Minister Ce-
vallosnak a' közönséges Amnestiát illető
javallásai, 's többek ezek helyett ilyen fogla-
latú Kerülő írást tétetett közönségessé:—

„Ha mindenkor tanátsos volt az, hogy
az Ur' templomainak tiszteletben való tar-
tatásokra vigyázat legyen, úgy a' mostani
idő pont még jobban megkívánja, mint
valaha megkívánta azt, hogy ez a' szent
kötelesség minden hívőknek szívekre köt-
tettessék. Lehetetlen nem sobajtozni an-
nak szemlélésére, hogy mely szomorú alu-
székonyág nyomta-el a' mi népünket ezen
szent kötelessigre való tekintetben, mely-
nek az elkerülhetetlen hosszas hadakozás
a' szerzője. Ennek előtte is történetek illet-
lenségek; erköltstelen öltözetű aszszony-
emberek jelentek-meg a' templomokban,
a' kik úgy szollván csak nem meztelenek
voltak; fiatal emberek a' szent mise sőt az
áltaváltozás (Wandlung) alatt is, fennáll-

va maradtak. Haem már most egészen
közönségessé lett ez az illetlenség; a' szent
mysteriumok ortzapirulás nélkül meg-
szentelenítettnek. Az ekklesiának legszen-
tebb ceremoniai az ájtatosságra nem olyan
fennindítók, mint a' théatrombéli világi
játékok. A' keresztény kegyesség hosszan-
kodik mikor azt látja, hogy az aszszony-
emberek azért mennek a' templomba, hogy
a' magok pompájakat 's tettetőségeket mu-
togassák, mely által az igaz hívőknek el-
méjeket az ájtatoskodásban megzavarják.
Mind ezekből nagy bűnök szármoznak;
nagyon eljött az ideje, hogy meggátoltat-
tassanak; melyhezképpest a' Tisztelendő
Püspökökre és egyéb Fő Papokra bízza a'
Fő Tanács, hogy a' régi szent egybázi fe-
nyítéknek szoross megtartására vigyázza-
nak, 's a' papságnak ezen foglalatosságban,
a' nélkül mindazáltal hogy a' templomok-
ban rendtelenséget vagy zengést okozná-
nak, a' világi tiszti karok is segítséggel le-
gyenek.”

Frantzia Ország.

A' Gróf St. Leu, Hollandiai volt Kirá-
ly és felesége Hortensia Királynye kö-
zött, az ő első szülött fiók a' Bergi volt
Nagy Hertzeg felett támadott per, még nem
végződött-el, de nem soká ki fogják mon-
dani a' Birák a' magok ítélet-tételeket e-
ránta. A' Párisiak' figyelmetességét na-
gyon magára vonta, 's minthogy közönsé-
gesen folytatattik, mindenkor sok halga-
tók vannak jelen. Summásan ennyiben áll
a' pernek minéműsége.

Két fiú van életben a' házasságból, kik
nek szüleiik egymást elhagyván, 's a' férfi
Romában telepedvén-meg az aszszony pe-
dig Frantzia országban maradván-meg, ele-
intem mindenik magának akarta tartani a'
két fiút. Az után azt az ajánlást tette Gróf
Leu, hogy az ifiabbrol lemond, ha a' na-
gyobbikat kiadja a' felesége. De ez erre
sem állott réá; meg akarja tartani mind a'
kettőt. Már most törvényesen akarja a' Gr. el-

venni a' nagyobbikat az annyától; a' per Párisban foly, az aszszony Prókátora Bonnét, a' férjé Tripier. Az első ezekkel az erősegekkel fogja partyát az aszszonyinak: —,

„Gróf St. Leu, úgymond, lemondott a' maga hazajáról, a' világon ide 's tova futkosó életre adta magát, Cosmopolitává lett, most Stiriának fő városában Graetzben, majd Helvétziában Lausanna várofában, majd Romában tartózkodik: az' aszszonyinak ellenben még most is bizonyos meghatározott lakóhelye van Frantzia Országban, 's éppen azon házban lakik még most is gyermekeivel egyetemben, mellyet a' férje az ő égygyütt való lakhelyekké határozott vala, 's a' mellyét ezen célra vásárolt. Az ő kérdésben lévő első szülött fiok tehát, a' ki Frantzia országban bizonyos jusokkal él, a' kinek meg van az a' jussa, hogy a' 18-dik Lajos Király' kegyelmességéhez bizonyos számot tartson, 's a' kihez a' király a' maga kegyelmességének már is mutatta bizonyágait, nem adattathatik egyszerűen számkivetetésben élő atyának által, a' végre, hogy az ő neveltetése 's jövődébéli állapítja az ő atyának vándorló, Cosmopoliticus, és semmi célra nem vezetlő élete' módjától függesztődjék-fel. — Bounétnek ezen közönséges beszéde két egész órákig tartott; nagy figyelmetességgel halgatta a' sokaság.

Német Ország.

Wés elből így írtak Jan. 25-dikén: — „Egy igen betses győzdelmi tárgyat indítanak innét ezen héten útnak Berlin felé, t. i. azon két nagy ágyuknak egygyikét, mellyeket a' Frantziák Lübeckből Párisba vittek 's az invalidusok háza' eleibe helyeztettek vala. Egygyike ezeknek Ferentz Császárnak, májka a' Pruszszus Királynak jutott. Ezt az utólsót indították most innét Berlin felé útnak, a' hol azt mint ritkaságot a' fegyveres házba teszik. Különös szekeret készítettek néki,

úgy, hogy sok lovat foghassanak eleibe egymásután. Az ágyunak nagyságát meg lehet ítélni abból, hogy 48 fontos golyóbisokat lödöztek belőlle. Egy más szekerén viszik utáná a' hozzá tartozó tengéjt, a' végbetetlen nagyságú kerekeket, 's az ő talgájának egyéb részeit. Az öntése, a' rajta lévő czifraságok, 's egy fúzóval az egész munka, mellyel ez az ágyú készítettett, a' mesterfégnek egy nagy remeke. Az 1698-dik esztendő szemléletik rajta, Lübeck városának címerével egyetemben. Egy ágyuzó tsoport kíséri.

Korfu.

Itt még lármások a' környüállások. Az innen jöro tudósítások (e' képpen szoll a' Gazette de France Párisban) nagyon kedvetlenek. Ez a' régen szép kereskedő város, most nem egyéb egy erősségnél; Anglus feregek vannak belé zárkozva, de a' kik nagy háborgásban élnek a' lakosokkal. Az egész szigeten így van a' dolog. A' nép mindén kereskedéstől megfosztatva lévén, az adót nem fizetheti, a' melly miatt Zante szigeten zendülés esett a' nép között. Az Anglusok felhagytak azon plánumjokon, hogy Joniai Anglus Regemateket verbulaljanak; nem ment jól a' dolog.

Béts.

Az Austriai Monarchiával ismét össze tsatoltatott Illiriai tartományokra és Tirolisra nézve a' múlt Januarius 21-dik napján három Felséges Patensek jöttek-ki. Az elsőnek foglalatlja ez: —

„Mi Első Ferentz, etc. —

„Hogy az egész Magános Just illető tökéletes Törvényekre nézve a' szorgató szükségén, meghatározott egymásból folyó, 's mindenektől érhető Rendelések által, a' Villachi, Leibachi, Neustadli, és Adelsbergi Kerületekben, lehetséges hamarsággal segíthessük, ezenel ki nyilatkoztatjuk, hogy a' mi Mouarchiánkban az 1811-dik esztendőben kihir-

dettetett Közönséges Polgári Törvényes könyv, a' folyó 1815-dik esztendő Májusának 1-ső napjától fogva a' feljebb nevezett kerületekben is, a' közönséges polgári jusunak tárgyait illető minden egyéb törvények és rendtartások helyet egyedül való sinormértékül szolgáljon 's éppen azal a' törvényes erővel bírjon, a' melly annak az 1811-dik esztendőben Junius 1-ső napján kihirdetett Patens által az Austeriai Monarchiához akkor tartozott örökös Német tartományokban adattatott vala — „

„Költ Bétsben Jan. 1-ső napján 1815-ben.

Szoról-szora e' képpen van a' második Patens is, melly az úgy nevezett Littorale Kormányzséke alá tartozó, Goritziai, Istriai, és Fiumei kerületekre nézve kijött, azzal a' külömbiséggel, hogy az itt megnevezett tartományokban ez a' törvényes könyv, még tsak a' folyó esztendő Juliusának 1-ső napján kezd kötelező erővel bírni.

A' harmadik ezen Patensek között illeti Tirolist és Vorarlberget, a' hol ez a' törvényes könyv hasonlóképpen a' folyó esztendő Juliusának 1-ső napjától fogva kezd egyedül való törvényessinormértékül szolgálni.

Lord Castle reagh, az Angliai Státustitoknok-Minister, a' ki eddig, mint első Anglus Biztos, úgy volt a' Congressuson, 's a' ki helyett mostanság Hertzeg Wellington érkezett ide Párisból, a' múlt szerdán reggel Londonba vissza indult innét, a' hol való megjelenését, a' nem soká elkezdődő Parlamentomi ülésekben az ő Ministeri foglatasságai kívánnyak.

Elegyes Dolgok.

Egy Koppenhágai újság levélben ezeket olvassuk arról az esmértes mé-

regről, melynek Aqua Tofana a' neve: — „

„Ezt, úgy mond, egy Napolyi aszszonyember találta-fél: demár most nem ott, hanem Perugiában készítik. Tapasztalások bizonyítják ezen méregről azt, hogy előbb vagy később, de bizonyosan munkálkodik. A' színe olyan, mint a' tiszta vízé, melynek sem íze sem szaga nintsen. Egy evő kalánnyi elégséges arra, hogy egy palatzk bort úgy megmérgeítsen, hogy azt halálössá tegye. Sokáig bizontalankodtak az emberek a' felett, hogy mitsoda részekből áll, de végezetre többszöri probatételek meg győzték az Orvosokat a' felől, hogy egerköves (arsenicum) részekből álljon, a' mellyek kelevényeket okoznak az élő állatnak belső részein. Ezekből száraz betegség: vagy a' testnek bizonyos idő alatt való elszáradása, elfogyása, következik, melly az embert koporsóba viszi. A' következő anekdotából kitettszik, melly külömbkülömb fele erővel dolgozzék ez a' méreg az elegyítéshez képest: — „

„Romában történt, hogy egy gavallér más gavallértól bagbantatottnak lenni tartván magát Aqua Tofanát adott-bénéki, mellyet ez nem soká észre vévén, földstökömre hívta a' másikat, olly fogás alatt, hogy már halálához közel érezvén magát, meg akár velle békelleni, 's erre nézve egy pohár bort akár velle együtt inni. A' másik megjelenik — megisznak egygyütt vagy két palatzk bort — 's minnekutánna a' bor az ő szíveket felmelegítette, 's a' nyelveket pergőbbé tette volna, kérdi a' beteg a' másiktól, t. i. a' vendégtől: Ugyan barátom, nem adtál-e nékem olyan mérget, melly az emberben lassanlassan munkalódik? — *Ezt én barátom, nem tagadhatom, így felelt a' vendég.* — Hát hány napokig fogok még élni? — *Négy hetek alatt megszünnék minden fájdalmaid.* — E'szerénttelát, mond

a' beteg, tsakugyan tovább élek én, mint te, mivelhogy az a' bor, mellyet mostittál, 24 óra alatt meg-ól tégedet.

A' Lembergi újságban ilyen tudósítás jött-ki a' földet evő emberek-ről: — „

„A' maga útózásairól nevezetes Humbold Sándor, az Ottomak nemzetéről, mint föld evő emberekről, mint bizonyost úgy írja ezt a' tulajdonságot, úgy mint a' kik között ő egy napot töltött, 's magát ezen dolog felől egészen meggyőzhette. — A' föld, melyből ezen nemzetbéli emberek magoknak kényeret tsinálnak, agyagnak a' neme, még pedig *farékas agyag*; ezt ók semmi féle zsírral és lisztel meg nem elegyítik, hanem tsak úgy magában gyurnak belőlle két ökólnyi, 4, 5, vagy 6 tözólnyi diaméterü, golyóbisokat, 's ezeket gyenge tűz mellett addig piritgatják, míg a' külső része, haja, meg nem veresedik. De nem élnek egész esztendőt által ilyen kenyérral, hanem tsak télben és esős időben. Mikor az Orinoco és Meta vizek meg apadnak, akkor hallal és austria-gával szokták táplálni magokat; ilyenkor is esznek ugyan agyagkenyeret, de keveset, és tsak tsemege gyanánt. Ezen nemzetnek nem árt ez a' földkenyér semmit: de a' több nemzetbéli emberek itt is megbetegesznek tőlle.

A' Guineai Szeretsenek is valamelly sárgálló földet esznek, mellyet Cafuaknak neveznek. Labillardiere nevű úttazó Java szigetén a' falukon, vereslő agyagból készült pogátsákat látott árultatni, a' mellyekkel élnek az emberek — Popayanban és Perunak némelly

videkein, mint elégséget úgy árulnak a' piatzokon bizonyos mészföldet. — Humbold, Uránt mondja, hogy hinni lehet hogy a' Tropicusi vidékeken, mellyek a' világnak legtermékenyebb részei, a' földel való élés közönséges dolog legyen.

„Cséh országban Gemnitschtól nem messze a' Kaurzimi kerületnek Popovitz nevű falujában találtatik Barber Anna nevű, 55 esztendős aszszonyember, a' ki földet eszik, 's a' kiról ezeket jegyzik-meg: Kisded, gyenge, túnya természetű, már gyermek korában nagy étű volt; a' feje sokat fájt; 11 esztendős korától fogva nyavaja törős, és ennek tulajdonitják, hogy földet enni kezdett; a' nyavaja rendetlenül járja, némelykor 5, 6 hétben, némelykor napjában négyszer, ötször kitöri; mikor a' nyavaja után kieszmelkedik, leg első gondja, hogy földet egyek, ez, mint mondja, a' gyomrának előbb terhet, azután nagy szomjúságot okoz neki, és iszik is sokat utána. A' földnek nemei között nem válogat, össze eszik agyagot, márgát, mindent, még marha ganajt is. Marokkal dugja a' szájába úgy a' miot kapja, meg nem elegyíti vagy nedvesíti semmivel.

Ahozképpest, mint a' nyavaja erősebben vagy gyengébben kitöri, mindenkor több vagy kevesebb az ő földevéshez való appetitusa is. Megeszik egyszerre 5 's 6 fontot is. Közönséges itala a' földevés után mindenkor a' pálinka, melyből sokat iszik. —

Egy darabig férje is volt, a' melly idő alatt két versben volt terhes. Viselőségének ideje alatt is gyakran evett földet. — Az élete, módja levél hordozás-

Febr. 15-dik napján adtak 100 Forint Huszas penxért 270 2/3 forintot Vállb. tzdulában. Egy Cs. aranyért 12 forintot 28 kr.